

4

Briti tsooni eesti koolide
i n s p e k t o r
S t o l z e n a u s
02.05.1947.a.

Lgp.

hr. koolinõunik H.Rajamaa

Eesti Komitee
Skräddargränd 2B I Stockholm
S v e r i g e .

Täna huvitava kirja eest, mille olete lähetanud 27.märtsil k.a.. Tänu sellele on mul nüüd hää ülevaade Rootsis ilmunud või ilmuvatest õpikutest. Omal poolt püüan kõik teha, et vajalikud õpikud, mis siia saabuval, kohe koolidele välja saadetakse.

Lisan siia juure lühikese ülevaate praegusest koolide olukorrast Briti tsoonis.

Möödunud aastal töötas Briti tsoonis 27 kooli, nende hulgas 6 gümnaasiumi, 2 gümnaasiumi alamastet (I ja II kl.) ja 26 algkooli. Suuremateks koolide keskusteks olid Stolzenau, Lübeck, Oldenburg, Göttingen. Üldine gümnaasiumiõpilaste arv kõikus 500 ja üldine algkooliõpilaste arv 770 ümber. Gümnaasiumi lõpetajaid oli käesoleva aasta kevadel 60. Siia liituvad arvatavasti veel Blombergi gümnaasiumi 4 viienda klassi õpilast, kes lõpetavad 3.mail. Kahjuks ei ole seni kõikidest algkoolidest aruanded saabunud, kuid lõpetajate arv ei ole vist mitte vähem kui 80.

Eelmise, s.o. 1945/46 õppeaasta oli koolidel võrdlemisi raske. Erilisi raskusi tekitas täielik õpikute puudumine. Siiski saadeti juba 1945.a. sügisel laiali õppekavad, millised restaureerisime enam-vähem mälu järgi. Hiljem saabusid Teile poolt saadetud E.V. kehtinud õppekavad, mille järele korrigeeriti seni kehtinud õppekavu. Õppekavade osas on Ameerika ja Briti tsoon töötanud kogu aja kooskõlastatult. Kuid vaatamata nendele raskustele töötasid koolid võrdlemisi hästi. Siin aitas palju kaasa kogenud õpetajate kaader. Algkooli osas võisime koolid täita kutseliste õpetajatega 80 % ulatuses.

Gümnaasium kannatas siin enam, eriti pisigümnaasiumid. Õppetöö tase ja edukus oli algkooli osas täiesti rahuldav. Küllastasin koole peaaegu 100 %-liselt ja jäin nende tööga täiesti rahule.

Tänavune aasta oli palju parem õpikute osas, sest sügisel õnnestus mul saata igasse laagrisse inglise keele õpikuid (Ripman I ja II ning Purre sõnastikke) sel määral, mis neid rahuldab peaaegu 100 %-liselt. Edasi saabusid Lübecki Komitee kaudu emakeele õpikud algkoolidele ja gümnaasiumi I kl, siis veel usuõpetuse ja laulmise õpikud. Talve jooksul olen saanud Ameerika tsoonist õpikuid mitmetelt aladelt, eriti matemaatika, füüsika, kuid ka emakeele ja muul alal, millised kohe koolidele laiali saatsin. Kahjuks ei õnnestunud mul saada maateaduse ja ajaloo õpikuid nii algkooli kui ka gümnaasiumi osas (välja arvatud väike osa ajaloo õpikute lühendusi paljundustes algkooli IV ja V klassile).

Teisest küljest oli tänavune aasta raskem oma külma talve tõttu, millepärast paljudes koolides seisis õppetöö jaanuarikuul küttepuuduse tagajärjel. Paljud siiski, näit. Stolzenau eesti kool, ei seisnud päevagi. Nendes koolides mida küllastada suutsin, võisin tähele panna õppetöö edukuse tõusu, nii et võiksin meie koolide praegust taset võr-

relda enam-vähem Eesti Vabariigi aegsete koolide keskmise tasemega. Läänud sügisel õnnestus mul koondada osa pisi-gümnaasiume üheks suuremaks gümnaasiumiks Stolzenaus (154 gümna.õpilast + 32 algk. õpilast). Selle tagajärjel saime ka enam-vähem üle gümnaasiumi õppejõudude puudusest.

Selle teise õppeaasta jooksul stabiliseerusid koolid, töö muutus normaalseks ja edukaks. Kardan aga, et pea üle elame kooli alal tugeva segipaiskamise ja mitmete koolide hävimise koos Inglismaale siirdumise aktsiooniga. Milliseks see kujuneb, kui suure ulatuse see võtab jne., seda näitab tulevik. Väljavaated oma kooli korraldamiseks Inglismaal on seniste andmete kohaselt väga väikesed.

Lisan siia juurde veel andmed õpikute hulga kohta, mida Briti tsoonis praegu õppivad lapsed võiksid vajada:

1. Parijõgi-Koit. Eesti ajalugu	algkoolidele	-300 eks.
2. Luur-Arumäe	Usuõpetus algkoolidele II	-300 eks.
3. H. Rajamaa.	Aabits ja alglugemik	-100 eks.
4. H. Rajamaa.	Eesti lugemik II	-200 eks.
5. H. Jänes.	Eesti keele grammatika	
	keskkoolidele	-200 eks.

Eriliselt vajame maateaduse õpikuid niihästi algkoolile, kui ka gümnaasiumile.

Algkooli IV kl.	150 eks.
" V kl.	120 eks.
" VI kl.	120 eks.
Gümna. I kl.	120 eks.
Gümna. II kl.	120 eks.
Gümna. III kl.	120 eks.

Teiste emakeele, usuõpetuse ja laulmise õpikutega olid meie koolid alates läinud sügisest tarvilikul määral varustatud, välja arvatud H. Jänese Meie emakeel III.

Olen väga tänulik Teile "Eesti ajaloo" saatmise eest, kahjuks ei ole ma seda hr. Veeruselt veel kätte saanud.

Loodan, et need vähesed andmed aitavad meie kaasmaalastele Rootsis selgitada eesti kooli praegust olukorda Saksamaal Briti tsoonis.

Lõpuks olgu tähendatud, et meie laager, kuhu on koondu nud palju lapsi, eriti aga vanemateta lapsi, ei ole seni vaderpakke saanud. Palun informeerida Stockholmi Eesti Algkooli, et mul on käes nende kirjad ligi 2 nädalat, kuid pakid on seni veel tulemata.

Mul õnnestus Eesti Esinduse kaudu Detmoldis saada Stolzenau koolile 68 Rootsi Punase risti pakki, millised välja jagasime 53 vanemateta ja 15 eriliselt puudust kannatavale õpilasele. See on kõik, mida Stolzenau laager seni Rootsist toetuspakide näol on saanud. Pakid sisaldasid: 1/2 kg. võid, 1 kg. suhkrut, 1 kg. kaerahelbeid, 300 gr. piimapulbrit, 300 gr. kalamaksa öli ja 100 vitamiinitabletti.

Lisan siia juurde ärakirja nende pakide vastuvõtmise üle õpilaste poolt. Kui see vajalik peaks olema, siis saadan ka originaali.

Oleksin väga tänulik, kui Teie toetuspakide asjus väikest informatsiooni võiksite saata.

Parimate tervitustega

Teie

Arvo Saas